

ЗМІСТ

1.	Основні характеристики навчальної дисципліни	4
2.	Мета, завдання і предмет навчальної дисципліни	5
3.	Навчально-тематичний план навчальної дисципліни	6
4.	Зміст навчальної дисципліни (розгорнута програма курсу)	7
5.	Тематика, плани та короткий зміст лекційних занять	10
6.	Тематика та плани практичних занять	16
7.	Рекомендована література	19
8.	Перелік питань, що виносяться на іспит з дисципліни	21
10.	Взірець завдань до модульної контрольної роботи	22
11.	Загальні положення щодо організації і проведення модульного та підсумкового (семестрового) контролю	26

1. ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Спеціальність	056 "Міжнародні економічні відносини"
Освітньо-кваліфікаційний рівень	бакалавр
Нормативна чи вибіркова	вибіркова
Семестр	сьомий
Кількість кредитів ECTS –	3
Модулів	2
Змістових модулів:	2
Загальна кількість годин	90
Види навчальної діяльності та види навчальних занять і обсяги їх годин:	
<i>Лекції</i> - 30 год. (денна форма навчання)	
<i>Практичні</i> - 20 год. (денна форма навчання)	
<i>Всього навчальних занять</i> – 60 год.	
<i>Самостійна робота</i> - 40 год.	
Вид контролю: два модульні контролю та іспит у сьомому семестрі	

2. МЕТА, ЗАВДАННЯ І ПРЕДМЕТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою навчальної дисципліни є формування знань студентів про основні підходи, інструменти до регулювання зовнішньої торгівлі в ЄС, принципи розробки та реалізації спільної зовнішньоторговельної політики, базові умови та принципи існуючих форм розрахунків у міжнародній торгівлі країн Європи, набуття навиків щодо вибору найбільш доцільних форм розрахунків при реалізації зовнішньоекономічних операцій з резидентами відповідних країн.

Для досягнення поставленої мети визначено наступні **завдання**:

- ознайомлення з теоретичними засадами здійснення регулювання міжнародної торгівлі на національному та наднаціональному рівнях;
- вивчення нормативно-правових основ спільної зовнішньоторговельної політики ЄС, основних інструментів її реалізації та економічних наслідків їх застосування;
- вивчення основ організації міжнародних розрахунків та платежів у Європейському Союзі, зокрема правового середовища та економічних умов у об'єднанні;
- ознайомлення з роллю комерційних банківських установ у обслуговуванні зовнішньоторговельних операцій;
- засвоєння знань про сутність та основні форми міжнародних розрахунків, їх види та особливості;
- вивчення особливостей використання новітніх технологій у банківській діяльності при здійсненні міжнародних розрахунків.

Предметом дисципліни «Регулювання зовнішньої торгівлі в ЄС, розрахунки та платежі у зовнішній торгівлі європейських країн» є відносини, що складаються між економічними суб'єктами в процесі здійснення зовнішньоторговельних операцій, в тому числі при проведенні міжнародних розрахунків та платежів.

Інформаційною базою для вивчення дисципліни є підручники, навчальні посібники, монографії щодо кредитно-розрахункових та банківських операцій у ЄС, наукові статті, публікації у фахових електронних виданнях, Інтернет-ресурси.

Оцінювання знань студентів здійснюється у відповідності до вимог, затверджених Міністерством освіти і науки України та запроваджених Вченою радою ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

3. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

№	Назва теми	Години					
		лекц.		практ.		Самостійна робота	
		денна	заочна	денна	заочна	денна	заочна
Регулювання ЗТ в ЄС – модуль 1							
1	ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ ЄС	2	1	2	-	2	7
2	ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ	4	1	2	-	2	7
3	НАЦІОНАЛЬНИЙ РІВЕНЬ РЕГУЛЮВАННЯ ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ	2	1	1	-	4	7
4	ЄДИНА ТОРГОВА ПОЛІТИКА ЄС	2	1	1	2	4	6
5	ЗАСТОСУВАННЯ МИТНО-ТАРИФНИХ ІНСТРУМЕНТІВ У ЗОВНІШНЬОТОРГІВЕЛЬНІЙ ПОЛІТИЦІ ЄС	2	2	2	2	5	4
6	НЕТАРИФНІ ІНСТРУМЕНТИ РЕГУЛЮВАННЯ ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ В ЄС	2	2	2	2	3	7
	Модульна КР №1	2	-	-	-	-	-
	Всього 1 модуль	16	8	10	6	20	38
Розрахунки і платежі у ЗТ європейський країн – модуль 2							
1	ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ МІЖНАРОДНИХ РОЗРАХУНКІВ ТА ПЛАТЕЖІВ У ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ	2	1	1	-	3	4
2	РОЛЬ БАНКІВ У ОРГАНІЗАЦІЇ МІЖНАРОДНИХ РОЗРАХУНКІВ	2	1	1	1	3	5
3	УМОВИ ТА СПОСОБИ ПЛАТЕЖІВ У МІЖНАРОДНІЙ ТОРГІВЛІ	2	1	1	-	3	5
4	ДОКУМЕНТАРНІ ФОРМИ РОЗРАХУНКІВ: ІНКАСО	2	1	1	-	3	5
5	ДОКУМЕНТАРНІ ФОРМИ РОЗРАХУНКІВ: АКРЕДИТИВ	2	1	1	-	3	7
6	НЕДОКУМЕНТАРНІ ФОРМИ РОЗРАХУНКІВ	2	1	1	2	3	5
7	МІЖНАРОДНІ РОЗРАХУНКИ І ПЛАТЕЖІ В УМОВАХ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО ПРОГРЕСУ	2	-	2	1	2	7
	Модульна КР №2	-	-	2	-	-	-
	Всього 2 модуль	14	6	10	4	20	38
	РАЗОМ	30	14	20	10	40	76

4. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (РОЗГОРНУТА ПРОГРАМА КУРСУ)

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

Тема 1

Загальна характеристика міжнародної торгівлі

Розвиток міжнародної торгівлі як форми МЕВ. Поняття «міжнародна торгівля», «зовнішня торгівля», «міждержавна торгівля». Особливості географічної та товарної структур міжнародної торгівлі. Специфічні риси міжнародної торгівлі: урядове регулювання, самостійна національна політика, соціально-культурні відмінності країн, фінансові та комерційні ризики. Напрямки та динаміка міжнародної торгівлі. Взаємозв'язок зовнішньої торгівлі та економічного зростання країни. Структурна еластичність експорту країни. Абсолютні та відносні показники зовнішньої торгівлі: показники структури, обсягів, результату, ефективності, інтенсивності міжнародної торгівлі.

Тема 2

Організаційні аспекти зовнішньої торгівлі

Форми міжнародної торгівлі за предметом торгівлі та організацією взаємовідносин між партнерами. Особливості торгівлі товарами, послугами, сировиною, продукцією інтелектуальної праці. Сутність та особливості зустрічної торгівлі, електронної торгівлі, виробничої кооперації та лізингу. Переваги і недоліки основних методів здійснення експортно-імпортних операцій. Торгівля на підставі прямих зв'язків між контрагентами (прямий метод); торгівля через торговельно-посередницьку ланку (непрямий метод).

Тема 3

Національний рівень регулювання зовнішньої торгівлі

Поняття зовнішньоторговельної політики та її основні цілі. Механізми державного регулювання зовнішньої торгівлі. Одностороннє, двостороннє та багатостороннє регулювання зовнішньої торгівлі. Сутність і основні форми протекціонізму. Аргументи «за» і «проти» політики протекціонізму. Основні риси «свободи торгівлі». Аргументи «за» і «проти» політики фрітрейдерства. Сучасна торгівля як поєднання інструментів та механізмів протекціонізму і вільної торгівлі.

Тема 4

Єдина торгова політика ЄС

Еволюція зовнішньоторговельної політики ЄС. Принципи і правила зовнішньої торгівлі у договорах ЄС. Основи правового регулювання зовнішньої торгівлі в ЄС: акти первинного та вторинного законодавства. Інституційне забезпечення зовнішньоторговельної політики ЄС.

Компетенція наднаціональних органів ЄС у питаннях регулювання зовнішньої торгівлі. Специфічні риси зовнішньоторговельної політики ЄС.

Тема 5

Застосування митно-тарифних інструментів у зовнішньоторговельній політиці ЄС

Загальна характеристика митно-тарифних інструментів. Механізм застосування митного тарифу. Класифікація мит за способом стягнення, об'єктом обкладання, характером, походженням, типом ставок, способом обчислення. Єдиний митний тариф як основний інструмент тарифного регулювання в ЄС. Структура митного тарифу. Інтегрований тариф співтовариства.

Тема 6

Нетарифні інструменти регулювання зовнішньої торгівлі в ЄС

Класифікація нетарифних інструментів регулювання зовнішньої торгівлі: кількісні обмеження (квоти, ліцензії, «добровільне» обмеження експорту), приховані обмеження (технічні бар'єри, податки і збори, державні закупівлі, вимоги про вміст місцевих компонентів), фінансові методи (демпінг, субсидії, кредитування експорту). Практика застосування нетарифних інструментів у сучасній міжнародній торгівлі. Нетарифний протекціонізм ЄС.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

Тема 1

Основи організації міжнародних розрахунків та платежів у Європейському союзі

Історичні передумови розвитку сучасної системи розрахунків у зовнішній торгівлі країн ЄС. Європейський валютний союз (ЄВС): причини та етапи створення. Члени ЄВС. Переваги від використання колективної валюти у міжнародних розрахунків. Золото та колективні валюти у розрахунках країн Європи.

Регулювання міжнародних розрахунків та платежів. Уніфікація правил здійснення міжнародних розрахунків та роль міжнародних організацій у регламентації порядку здійснення розрахунків по зовнішньоторговельних угодах.

Тема 2

Роль банків у організації міжнародних розрахунків

Способи здійснення транскордонних платежів банківськими установами. Кореспондентські відносини банків та їх типи. Кореспондентські рахунки. Лоро і ностро-рахунки. Дворівнева банківська система ЄС. Організаційно-правове регулювання діяльності банківських установ. Реалізація принципу свободи надання банківських послуг.

Сутність платіжної системи. Платіжні систем СВІФТ та ТАРГЕТ, їх особливості та відмінності.

Тема 3

Умови та способи платежів у міжнародній торгівлі

Поняття міжнародних розрахунків. Суб'єкти та особливості розрахунків у міжнародній торгівлі. Способи платежу. Види платежів: авансовий, негайний, з відстрочкою. Валютно-фінансові та платіжні умови зовнішньоекономічних угод. Особливості використання в міжнародній сфері основних форм розрахунків

Тема 4

Документарні форми розрахунків: інкасо

Поняття інкасо та його учасники. Типи інкасо. Чисте та документарне інкасо. Проблеми, переваги та недоліки інкасової форми розрахунків. Доцільність застосування інкасової форми розрахунків для експортера та імпортера. Фази інкасо та порядок здійснення розрахунків за документарним інкасо.

Тема 5

Документарні форми розрахунків: акредитив

Сутність документарного акредитива. Необхідні умови застосування документарного акредитива. Уніфіковані правила і звичаї для документарних акредитивів. Етапи акредитивної форми розрахунків. Різновиди акредитивів за видами забезпечення та методами виконання. Переваги документарної форми розрахунків за акредитивом поряд з іншими умовами платежу.

Тема 6

Недокументарні форми розрахунків

Сутність недокументарних форм розрахунків. Авансові платежі: грошова і товарна форми. Аванс, завдаток, відступні: головні особливості та відмінності понять. Розрахунки за відкритим рахунком: переваги і недоліки застосування для контрагентів. Особливості виконання банківських переказів. Вексель у міжнародних розрахунках. Простий вексель (соло-вексель). Переказний вексель (тратта). Операції з чеками.

Тема 7

Міжнародні розрахунки і платежі в умовах науково-технічного прогресу

Дистанційне банківське обслуговування. Інтернет-банкінг, мобільний банкінг. Електронні гроші та їх правовий статус в країнах Європи. Переваги і недоліки застосування електронних грошей. Електронні гроші на основі карток (card-based e-money) та електронні гроші на програмній основі (software-based e-money). Транскордонні перекази електронних грошей.

5. ТЕМАТИКА, ПЛАНИ ТА КОРОТКИЙ ЗМІСТ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

МОДУЛЬ 1

Тема 1. Загальна характеристика міжнародної торгівлі

1. *Сутність, зміст та специфічні риси міжнародної торгівлі.*
2. *Особливості, тенденції сучасної зовнішньоторговельної діяльності.*
3. *Показники ЗТ.*
4. *Методи здійснення експортно-імпортних операцій.*

В межах теми поставлено завдання з'ясувати історичні передумови становлення міжнародної торгівлі та її риси в сучасних умовах, вивчити специфічні риси міжнародної торгівлі та відмінності у її регулюванні від національної та зовнішньої торгівлі. Розглядаються секторальні та географічні риси сучасної міжнародної торгівлі, особливий наголос робиться на актуальних змінах у товарній та територіальній структурі експорту, ролі ТНК у сучасній торгівлі та взаємозв'язку економічного зростання і структурою зовнішньої торгівлі країн.

Після вивчення теми студент повинен **вміти** описати основні тенденції у сучасній міжнародній торгівлі, визначити ключові відмінності між національною та міжнародною торгівлею, пояснити вплив зовнішньої торгівлі на економічне зростання, розраховувати та аналізувати основні показники міжнародної торгівлі.

Тема 2. Організаційні аспекти зовнішньої торгівлі

1. *Форми міжнародної торгівлі щодо предмету торгівлі*
2. *Специфіка розвитку основних форм торгівлі щодо предмету*
3. *Форми міжнародної торгівлі щодо способу та характеру організації взаємовідносин між партнерами*

В межах теми розглядається поділ форм зовнішньої торгівлі за предметом торгівлі, способом та характером організації взаємовідносин між партнерами. Наводяться характерні риси та статистичні дані щодо тенденцій у торгівлі промисловими та сировинними товарами, продуктами, що є результатом інтелектуальної праці. Розглядаються такі форми зовнішньої торгівлі як: електронна, зустрічна торгівля, міжнародний лізинг та кооперація виробництва.

Після засвоєння теми студент має **знати** основні форми зовнішньої торгівлі та їх ознаки, **вміти** охарактеризувати методи здійснення експортно-імпортних операцій та визначати доречний до застосування метод (пряма чи непряма торгівля) в залежності від предмету торгівлі, взаємовідносин контрагентів, географії експорту тощо.

Тема 3. Національний рівень регулювання зовнішньої торгівлі

1. *Механізми державного регулювання зовнішньої торгівлі.*
2. *Політика протекціонізму, її сутність, форми та аргументи до застосування.*
3. *Політика вільної торгівлі, її «за» і «проти»*
4. *Взаємодія лібералізації та протекціонізму в сучасній економіці*

В межах теми розглядаються основні підходи у державному регулюванні зовнішньої торгівлі – протекціонізм та лібералізм (вільна торгівля). Наводяться основні аргументи, якими керуються держави при виборі форм впливу на зовнішню торгівлю, їх переваги та недоліки. Акцент у лекційному занятті зроблено на тому факті, що в чистому вигляді зазначені політики не зустрічаються у сучасних умовах, натомість більшість країн поєднують у зовнішньоекономічній політиці методи і протекціонізму, і фрітрейдерства.

Після засвоєння теми студент повинен **знати** основні риси і особливості політики протекціонізму та політики фрітрейдерства, вміти навести аргументи на користь та проти методів зазначених політик, наводити приклади застосування протекціоністських заходів країнами світу, в тому числі членами ЄС.

Тема 4

Єдина торгова політика ЄС

1. *Еволюція зовнішньоторгівельної політики ЄС.*
2. *Основи правового регулювання зовнішньої торгівлі ЄС.*
3. *Інституційне забезпечення зовнішньоторгівельної політики ЄС.*
4. *Специфічні риси зовнішньоторгівельної політики ЄС.*

В межах теми розглядається хронологічний розвиток і трансформація зовнішньоторговельної політики ЄС від 1957 року до сучасності, основні принципи політики та їх відображення у низці договорів ЄС. Розглядаються основи правового регулювання ЄС, зокрема відображення засад політики у первинному та вторинному законодавстві ЄС. Окреме питання присвячене розподілу повноважень наднаціональних органів ЄС в сфері регулювання зовнішньої торгівлі. Специфічні риси зовнішньоторговельної політики ЄС розкриваються у описі особливостей формування партнерських відносин ЄС, аналізі одночасного застосування протекціоністських та лібералізаційних заходів в сфері її реалізації.

Після вивчення теми студент **повинен вміти** охарактеризувати основні етапи формування зовнішньоторговельної політики ЄС, описати основні функції Європейської комісії, Європарламенту та Європейської ради у регулюванні зовнішньої торгівлі, перерахувати і деталізувати основні риси зовнішньоторговельної політики ЄС.

Тема 5

Застосування митно-тарифних інструментів у зовнішньоторговельній політиці ЄС

1. *Загальна характеристика митно-тарифних інструментів.*
2. *Види мит.*
3. *Єдиний митний тариф у ЄС – сутність та функції.*
4. *Інтегрований тариф співтовариства.*
5. *Інші механізми реалізації ЗТП ЄС: митні статуси товарів, тарифна ескалація, тарифні преференції.*

У межах теми розглядається економічна сутність, функції мита як основного інструменту регулювання зовнішньої торгівлі. Розкривається класифікація мит за ознакою способу стягнення, об'єкта обкладання, способу стягнення. Подається структура, функції та значення єдиного митного тарифу у регулюванні зовнішньої торгівлі в ЄС. Також розглядаються функції інтегрованого тарифу співтовариства, що є основним інструментом практичної реалізації єдиної митної політики (ЄМТ) і загальної торгової політики ЄС, практика застосування додаткових механізмів реалізації ЗТП ЄС (митний статус, тарифна ескалація, тарифне виключення).

Після вивчення теми студент **повинен розуміти і вміти** пояснити механізм захисту внутрішнього ринку з допомогою митних інструментів, розкривати сутність основних функцій мита та сферу застосування митно-тарифних інструментів у ЄС.

Тема 6

Нетарифні інструменти регулювання зовнішньої торгівлі в ЄС

1. *Класифікація нетарифних інструментів регулювання ЗТ (кількісні, фінансові, приховані).*
2. *Практика застосування нетарифних інструментів у міжнародній торгівлі.*
3. *Застосування кількісних обмежень у зовнішній торгівлі ЄС.*
4. *Нетарифний протекціонізм та захисні заходи у ЗТ політиці ЄС.*
5. *Фінансові методи захисту у ЗТ ЄС.*

У темі розглядаються основні групи нетарифних інструментів – кількісні, приховані та фінансові, вказуються механізми їх впливу на захист внутрішнього ринку. Наводяться особливості застосування нетарифних заходів різними групами країн, і головним чином – в межах ЄС. Вказуються особливості нетарифного протекціонізму ЄС. Розглядаються характеристики основного механізму нетарифного регулювання в ЄС – системи технічних бар'єрів доступу на внутрішній ринок.

Після засвоєння теми студент **повинен розуміти** особливості дії нетарифних заходів на зовнішню торгівлю, вміти охарактеризувати застосування кількісних, фінансових та прихованих нетарифних інструментів у зовнішній торгівлі ЄС.

МОДУЛЬ 2

Тема 1

Основи організації міжнародних розрахунків та платежів у Європейському союзі

- 1. Передумови розвитку сучасної системи розрахунків у зовнішній торгівлі країн ЄС.*
- 2. Уніфікація та регламентація міжнародних розрахунків.*
- 3. Золото та колективні валюти у розрахунках країн Європи.*

В темі розглядаються історичні аспекти формування Європейської валютної системи, переваги та недоліки впровадження спільної валюти та хронологію утворення Європейського валютного союзу. В межах лекції розкривається необхідність та сутність уніфікації та регламентації міжнародних розрахунків, роль Міжнародної торгової палати та Комісії з права міжнародної торгівлі при ООН у розробці основних правил і конвенцій, спрямованих на уніфікацію міжнародних розрахунків.

Після вивчення теми студент повинен вміти вказати основні переваги та недоліки Європейської валютної системи, етапи та проблеми її впровадження, знати основні міжнародні документи, що уніфікують відносини у сфері міжнародних розрахунків.

Тема 2

Роль банків у організації міжнародних розрахунків

- 1. Міжбанківські кореспондентські відносини.*
- 2. Загальні засади функціонування банківської системи ЄС.*
- 3. Інформаційно-технічне забезпечення міжнародних операцій банківських установ. Системи СВІФТ та ТАРГЕТ.*

У темі розглядаються основні способи здійснення транскордонних платежів банківськими установами (створення філій і представництв, департаментів, кореспондентські відносини). Наводяться особливості кореспондентських відносин типів «А» і «Б», сутність лоро і ностро-рахунків. В межах теми окреме питання присвячене будові банківської системи ЄС та організаційно-правовому регулюванню діяльності банківських установ. Наводяться риси та функції платіжних систем, розглядаються основні відмінності платіжних систем СВІФТ та ТАРГЕТ.

Після засвоєння теми студент повинен вміти пояснити сутність міжбанківських кореспондентських відносин та їх види, знати пояснити поняття «платіжна система» та вказати відмінності систем СВІФТ та ТАРГЕТ.

Тема 3

Умови та способи платежів у міжнародній торгівлі

1. *Поняття міжнародних розрахунків.*
2. *Способи платежів.*
3. *Валютно-фінансові та платіжні умови зовнішньоекономічних угод.*
4. *Особливості використання в міжнародній сфері основних форм розрахунків.*

У темі розкривається сутність поняття «міжнародні розрахунки». Розглядаються основні суб'єкти та особливості розрахунків у міжнародній торгівлі. Наводяться особливості застосування різних способів платежу: авансовий, негайний, з відстрочкою. У темі детально розглядаються основні положення зовнішньоекономічних угод, зокрема, розділи, що стосуються умов розрахунків (валюта платежу, спосіб визначення ціни контракту, банківські деталі тощо).

Після вивчення теми студент повинен вміти обґрунтувати вибір способу платежу та способу визначення ціни контракту залежно від предмету торгівлі, особливостей контракту та загальних економічних та політичних умов; класифікувати форми розрахунків на документарні та недокументарні.

Тема 4

Документарні форми розрахунків: інкасо

1. *Поняття інкасо та його види.*
2. *Порядок здійснення інкасової форми розрахунків.*

У темі розкриваються сутність та особливості застосування документарного інкасо, як однієї з найбільш надійних та безпечних форм розрахунків, переваги та недоліки використання інкасо для експортера та імпортера. Детальні етапи здійснення розрахунків подаються у вигляді схеми розрахунків за допомогою документарного інкасо, із зазначенням функцій та повноважень учасників (експортер, імпортер, обслуговуючі банки).

Після вивчення теми студент повинен розуміти особливості застосування документарного інкасо, його переваги та недоліки порівняно з іншими формами розрахунків, знати зобразити та пояснити схему здійснення розрахунків за допомогою документарного інкасо..

Тема 5

Документарні форми розрахунків: акредитив

1. *Поняття та особливості документарного акредитива.*
2. *Етапи здійснення акредитивної форми розрахунків.*
3. *Форми акредитива.*
4. *Види і конструкції акредитива.*

У темі розкривається сутність документарного акредитива та необхідні умови для його застосування. Наголошується необхідність і сутність уніфікації правил і звичаїв для документарних акредитивів. Порядок реалізації міжнародних розрахунків із застосуванням акредитиву вивчається у розрізі основних етапів даної форми розрахунків із зазначенням ролі банківських установ у передачі фінансових та товаросупровідних документів. Переваги документарної форми розрахунків за акредитивом поряд з іншими умовами платежу.

Після вивчення теми студент повинен **розуміти** особливості застосування документарного акредитива, його переваги та недоліки порівняно з іншими формами розрахунків, **знати** зобразити та пояснити схему здійснення розрахунків за допомогою документарного акредитива.

Тема 6

Недокументарні форми розрахунків

1. *Авансові платежі.*
2. *Платіж на відкритий рахунок*
3. *Банківський переказ (платіжні доручення).*
4. *Вексель у міжнародних розрахунках.*
4. *Розрахунки з використанням чеків та пластикових карток.*

У темі розглядаються основні недокументарні форми розрахунків, від найменш ризикованого для експортера (аванс) – до найбільш ризикованого (відкритий рахунок). Наголошується на економічних умовах в країнах контрагентів та політичних подіях у них, що впливають на вибір форми розрахунків.

Після вивчення теми студент **повинен вміти** охарактеризувати кожен із вивчених форм розрахунків, вміти обґрунтувати вибір форми в залежності від предмету торгівлі та особливостей контракту.

Тема 7

Міжнародні розрахунки і платежі в умовах науково-технічного прогресу

1. *Дистанційне банківське обслуговування міжнародних розрахунків (інтернет-банкінг, телебанкінг, мобільний банкінг).*
2. *Електронні гроші та їх застосування у міжнародних розрахунках країн ЄС.*

У темі розглядаються особливості застосування різних форм дистанційного банківського обслуговування, їх переваги поряд із традиційним банківським обслуговуванням. Особливе значення приділяється перспективам використання електронних грошей у міжнародних розрахунках, правовій базі їх використання в ЄС та в Україні.

Після вивчення теми студент повинен **вміти** пояснити особливості теле-, мобільного та інтернет- банкінгу, аналізувати їх переваги та недоліки;

вміти пояснити сутність, функції, правову та організаційну базу використання електронних грошей у ЄС та Україні.

6. ТЕМАТИКА ТА ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль 1

Теми 1-2 (2 год.)

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ ЄС

Питання до обговорення

1. Загальна характеристика сучасної міжнародної торгівлі
2. Особливості географічної та товарної структур міжнародної торгівлі.
3. Кореляція зовнішньої торгівлі та економічного зростання країни та структурна еластичність експорту країни.
4. Основні абсолютні та відносні показники зовнішньої торгівлі.
5. Організаційні аспекти зовнішньої торгівлі
6. Форми міжнародної торгівлі за предметом торгівлі: особливості торгівлі товарами, послугами, сировиною, продукцією інтелектуальної праці.
7. Торгівля на підставі прямих зв'язків між контрагентами (прямий метод); торгівля через торговельно-посередницьку ланку (непрямий метод).

Теми для підготовки есе (на вибір студента)

1. Особливості структури зовнішньої торгівлі ЄС.
2. Внутрішньокорпоративна торгівля (система внутрішніх ринків ТНК иа трансфертне ціноутворення).
3. Міжнародна біржова торгівля.
4. Міжнародні товарні аукціони.
5. Головні центри аукціонної та біржової торгівлі на території ЄС.
6. Найбільші міжнародні виставки та ярмарки в Європі.

Теми 3-4 (2 год.)

НАЦІОНАЛЬНИЙ РІВЕНЬ РЕГУЛЮВАННЯ ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ. ЄДИНА ТОРГОВА ПОЛІТИКА ЄС

Питання до обговорення

1. Національний рівень регулювання зовнішньої торгівлі: сутність, основні цілі та механізми.
2. Сутність, форми протекціонізму та аргументи «за» і «проти» сучасної політики протекціонізму.
3. Основні риси «свободи торгівлі».
4. Діалектика протекціонізму і вільної торгівлі в сучасній економіці.
5. Правове та інституційне забезпечення зовнішньоторговельної політики ЄС.
6. Специфічні риси зовнішньоторговельної політики ЄС.

Теми есе

1. Особливості зовнішньої торгівлі ЄС з партнерами Східної Європи.
2. Угода про асоціацію України та ЄС: торговельні аспекти.
3. Неопротекціонізм у зовнішньоторговельній політиці розвинутих країн світу.
4. Неопротекціонізм у зовнішньоторговельній політиці країн, що розвиваються.

Тема 5

**ЗАСТОСУВАННЯ МИТНО-ТАРИФНИХ ІНСТРУМЕНТІВ У
ЗОВНІШНЬОТОРГОВЕЛЬНІЙ ПОЛІТИЦІ ЄС (2 год.)**

Питання до обговорення

1. Загальна характеристика митно-тарифних інструментів та механізм дії митного тарифу.
2. Класифікація мит.
3. Єдиний митний тариф як основний інструмент тарифного регулювання в ЄС. Структура митного тарифу.
4. Інтегрований тариф співтовариства.

Теми есе

1. Економічні наслідки введення мит.
2. Оптимальний тариф.
3. Товарна номенклатура та її класифікація.

Тема 6

**НЕТАРИФНІ ІНСТРУМЕНТИ РЕГУЛЮВАННЯ ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ В
ЄС (2 год.)**

Питання до обговорення

1. Механізм дії нетарифних інструментів регулювання зовнішньої торгівлі.
2. Типологія нетарифних обмежень: кількісні обмеження, приховані обмеження, фінансові методи (демпінг, субсидії, кредитування експорту).
3. Практика застосування нетарифних інструментів у сучасній міжнародній торгівлі.
4. Новітній нетарифний протекціонізм у ЄС.

Теми есе

1. Торгова дискримінація та торгові блоки.
2. Торгове ембарго.
3. Торговельні війни.

Змістовий модуль 2

Теми 1-2

ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ МІЖНАРОДНИХ РОЗРАХУНКІВ ТА ПЛАТЕЖІВ У ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ.

РОЛЬ БАНКІВ У ОРГАНІЗАЦІЇ МІЖНАРОДНИХ РОЗРАХУНКІВ (2 год.)

Питання до обговорення

1. Організаційні та правові засади розвитку сучасної системи розрахунків у зовнішній торгівлі країн ЄС.
2. Уніфікація та регламентація міжнародних розрахунків.
3. Переваги та недоліки від запровадження євро для внутрішніх та міжнародних розрахунків ЄС.
4. Основні підходи у організації банківського обслуговування міжнародних розрахунків.
5. СВІФТ та ТАРГЕТ як найбільш ефективні платіжні системи у сучасній глобальній економіці.

Теми есе

1. Переваги застосування комерційних правил Інкотермс для здійснення міжнародних операцій.
2. Загальна характеристика зовнішньоторговельного контракту.
3. Комерційні, транспортні та фінансові документи при міжнародних операціях.
4. Ризики в міжнародній торгівлі та способи їх усунення.
5. Умови відкриття, ведення і закриття валютних рахунків.

Теми 3-4

УМОВИ ТА СПОСОБИ ПЛАТЕЖІВ У МІЖНАРОДНІЙ ТОРГІВЛІ. ДОКУМЕНТАРНІ ФОРМИ РОЗРАХУНКІВ: ІНКАСО

Питання до обговорення

1. Особливості міжнародних розрахунків порівняно з національними.
2. Аргументи щодо вибору способу платежу іноземними контрагентами.
3. Валютно-фінансові та платіжні умови зовнішньоекономічних угод.
4. Класифікація основних форм розрахунків. Особливості, переваги та недоліки документарних форм розрахунків.
5. Фази документарного інкасо та обов'язки його виконавців.

Теми есе

1. Сутність і особливості факторингу.
2. Форфейтування.
3. Банківське страхування ризиків.
4. Види та умови банківських гарантій.
5. Банківське кредитування експорту.
6. Банківське кредитування імпорту.
7. Експортний лізинг.
8. Ризики при здійсненні міжнародних розрахунків та способи їх мінімізації.

Теми 5-6 (2 год.)
ДОКУМЕНТАРНІ ФОРМИ РОЗРАХУНКІВ: АКРЕДИТИВ.
НЕДОКУМЕНТАРНІ ФОРМИ РОЗРАХУНКІВ

Питання до обговорення

1. Фази документарного акредитива.
2. Загальна характеристика видів та конструкцій акредитива.
3. Розрахунки за допомогою векселя.
4. Розрахунки на відкритий рахунок.
5. Розрахунки з використанням чеків та платіжних доручень.

Теми есе

1. Відзивний та безвідзивний акредитиви у міжнародній торгівлі.
2. Компенсаційний та трансферабельний акредитив у міжнародній торгівлі.
3. Зміна умов, анулювання та закриття акредитивів.
4. Єврочеки, особливості їх застосування у країнах Європи.
5. Дорожні чеки та їх застосування.

Тема 7

МІЖНАРОДНІ РОЗРАХУНКИ І ПЛАТЕЖІ В УМОВАХ НАУКОВО-
ТЕХНІЧНОГО ПРОГРЕСУ

1. Основні форми дистанційного банківського обслуговування.
2. Сутність, переваги та недоліки застосування електронних грошей.

Теми есе:

1. Історія та перспективи розвитку інтернет-банкінгу (Європа).
2. Історія та перспективи розвитку інтернет-банкінгу (Україна).
3. Електронний гаманець: механізм роботи.
4. Загальна характеристика однієї з електронних платіжних систем (на вибір).

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Література до змістового модуля 1

Основна:

1. Дахно І. І. Міжнародна торгівля: Навч. посіб. — К.: МАУП, 2003. — 296 с.
2. Киреев А. П. Международная экономика: Учеб. пособие для вузов: В 2 ч. — М.: Междунар. отношения, 2000.
3. Міжнародна торгівля: підручник. Видання 5-те, перероб. та доп. — Київ-Каторіце-Краков: Центр учбової літератури, 2015. — 272 с.
4. Світова економіка: Підручник / А. С. Філіпенко, О. І. Рогач, О. І. Шнирков та ін. — К.: Либідь, 2000

Додаткова:

5. Войтов С.Г. Структурна детермінація митно-тарифного регулювання / С.Г.Войтов // Економічний часопис ХХІ. — 2012. - №9-10 — С.21-24.
6. Мельник Т., Пугачевська К. Нетарифне регулювання в країнах ЄС / Т.Мельник, К.Пугачевська // Вісник КНТЕУ. — 2014. - №2. — С.15-26.

7. Пушкаръов В. В. Загальна характеристика міжнародно-правового регулювання зовнішньоторговельних відносин в ЄС / В. В. Пушкаръов // Форум права. – 2010. – № 2. – С. 420–424 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/ejournals/FP/2010-2/10pvvvvve.pdf>
8. BRÜLHART Marius, MATTHEWS Alan, EU External Trade Policy, Ali M. (ed.) The European Union: Economics & Policies, 8th edition, Cambridge University Press, 2007.
9. Dreyer Iana, Trade Policy in the EU's Neighbourhood: Ways Forward for the Deep and Comprehensive Free Trade Agreements, Notre Europe, May 2012.
10. Woolcock, Stephen (2011) European Union trade policy. The New Palgrave Dictionary of Economics Online (2011).- Режим доступу: <http://eprints.lse.ac.uk/33488/>
11. Tariffs in profiles (WTO). - Режим доступу: https://www.wto.org/english/tratop_e/tariffs_e/tariffs_e.htm

Література до змістового модуля 2

Основна:

1. Боринець С.Я. Міжнародні фінанси. Підручник. – К.: Знання-Прес, 2002. – 311 с.
2. Віднійчук-Вірван Л.А. Міжнародні розрахунки і валютні операції: Навч. посіб. – Львів, 2005. – 214 с.
3. Міжнародні розрахунки та валютні операції: Навч. посібник / О.І. Береславська, О.М. Наконечний, М.Г. Пясецька та ін.; За заг. ред.. М.І. Савлука. – К.: КНЕУ, 2002. – 392 с.

Додаткова

4. Руденко Л.В. Організація міжнародних кредитно-розрахункових операцій в банках: Посібник. – К.: Видавничий центр «Академія», 2002. – 376 с.
5. Міжнародні банківські розрахунки: Навч. посіб. / В.М. Домрачев; Європ. ун-т. — К., 2007. — 88 с.
6. Міжнародні розрахунки і валютні операції: Навч.-метод. посіб. / І.М. Шевчук; Львів. комерц. акад. — Л., 2004. — 147 с.
7. Світовий досвід і перспективи розвитку електронних грошей в Україні: Науково-аналітичні матеріали. Вип. 10 / П.М. Сенищ, В.М.Кравець, В.І.Міщенко, О.О.Махаєва, В.В. Крилова, Н.В. Грищук – К.: НБУ. Центр наукових досліджень, 2008. -145 с.
8. Сищук А.А. Проблеми та тенденції розвитку міжнародних розрахунків в умовах інформаційно-технологічної революції // Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. – 2008. – №6. - С.114-118.
9. Цветкова Н. Електронні гроші // Фінансовий ринок України. – 2010. - №6-7. – С.41-43.
10. Шпак В, Кондорі Ромеро А. Міжнародна торгівля : Практикум. – К.: УВПК «ЕксОб», МАУП, 2004. - 384 с.

8. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ІСПИТ З ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1

1. Сутність, зміст та специфічні риси міжнародної торгівлі.
2. Особливості, тенденції сучасної зовнішньоторговельної діяльності.
3. Показники ЗТ.
4. Форми ЗТ щодо предмету торгівлі.
5. Специфіка розвитку основних форми ЗТ щодо предмету торгівлі
6. Форми міжнародної торгівлі щодо способу та характеру організації взаємовідносин між партнерами
7. Методи здійснення експортно-імпортних операцій (загальні риси).
8. Сутність, переваги та недоліки торгівлі на підставі прямих зв'язків між контрагентами (прямий метод).
9. Торговля через торговельно-посередницьку ланку (непрямий метод): сутність, переваги і недоліки.
10. Механізми державного регулювання зовнішньої торгівлі.
11. Політика протекціонізму, її сутність, форми та аргументи до застосування.
12. Політика вільної торгівлі: сутність, аргументи «за» і «проти».
13. Еволюція зовнішньоторговельної політики ЄС.
14. Основи правового регулювання зовнішньоторговельної політики ЄС.
15. Інституційне забезпечення зовнішньоторговельної політики ЄС.
16. Специфічні риси зовнішньоторговельної політики ЄС.
17. Загальна характеристика митно-тарифних інструментів регулювання
18. Класифікація мит.
19. Єдиний митний тариф у ЄС – сутність та функції
20. Інтегрований тариф ЄС.
21. Інші механізми реалізації МТП ЄС: митні статуси товарів, тарифна ескалація, тарифні преференції.
22. Класифікація нетарифних інструментів регулювання ЗТ.
23. Кількісні обмеження ЗТ: загальна характеристика.
24. Загальна характеристика прихованих торговельних обмежень.
25. Фінансові методи торговельної політики.
26. Практика застосування нетарифних інструментів у міжнародній торгівлі
27. Нетарифний протекціонізм та захисні заходи у ЗТ політиці ЄС.
28. Застосування кількісних обмежень у зовнішній торгівлі ЄС.
29. Фінансові методи захисту у ЗТ ЄС.
30. Взаємодія вільної торгівлі та протекціонізму в сучасній торгівлі.

Змістовий модуль 2

1. Передумови розвитку сучасної системи розрахунків у зовнішній торгівлі країн ЄС.
2. Золото та колективні валюти у розрахунках країн Європи.
3. Уніфікація та регламентація міжнародних розрахунків.
4. Міжбанківські кореспондентські відносини.
5. Загальні засади функціонування банківської системи ЄС.
6. Інформаційно-технічне забезпечення міжнародних операцій банківських установ.
7. Платіжна система СВІФТ .
8. Платіжна система ТАРГЕТ.
9. Поняття міжнародних розрахунків.
10. Способи платежів у міжнародній торгівлі.
11. Валютно-фінансові та платіжні умови зовнішньоекономічних угод.
12. Особливості використання в міжнародній сфері основних форм розрахунків
13. Поняття інкасо та його види.
14. Порядок здійснення інкасової форми розрахунків.
15. Поняття та особливості документарного акредитива.
16. Етапи здійснення акредитивної форми розрахунків.
17. Види і конструкції акредитива.
18. Форми акредитива
19. Авансові платежі у міжнародній торгівлі.
20. Платіж на відкритий рахунок.
21. Банківський переказ у міжнародній торгівлі.
22. Розрахунки з використанням чеків та пластикових карток.
23. Розрахунки з використанням векселів.
24. Дистанційне банківське обслуговування міжнародних розрахунків.
25. Електронні гроші та їх застосування у розрахунках країн ЄС.

9. ВЗІРЕЦЬ ЗАВДАННЯ ДО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ

Варіант Х

I. Тести (1 бал за кожну правильну відповідь):

1. Що із зазначеного не характеризує сучасний етап розвитку світової торгівлі:

- А) основними суб'єктами зовнішньої торгівлі є ТНК
- Б) збільшується роль НІК у світовій торгівлі
- В) інтенсивно розвивається бартерна торгівля
- Г) відбувається зростання частки сировини у світовому експорті
- Д) розвинені країни переважають у обсягах світового експорту та імпорту

2. Визначте «зайвий» показник у групі показників ефективності ЗТ:

- А) Зовнішньоторговельний оборот.
- Б) Ефективність експорту та імпорту.
- В) Ефект експорту та імпорту
- Г) Рентабельність експорту та імпорту
- Д) Всі показники характеризують ефективність ЗТ

3. Індекс чистої торгівлі по кожному виду продукції...

- А) показує рівень перевищення експорту над імпортом
- Б) показує рівень перевищення імпорту над експортом
- В) може коливатися від -1 до +1
- Г) належить до результуючих показників
- Д) всі відповіді вірні

4. Що із зазначеного не включається до сировинних товарів:

- А) сільськогосподарська сировина та продукти її первинного перероблення
- Б) мінеральна сировина (нафта, чорні та кольорові метали)
- В) продукти збагачення мінеральної сировини
- Г) продовольчі товари
- Д) все зазначене входить до складу групи сировинних товарів

5. Коли і в якому документі вперше згадується поняття «єдина торгівельна політика ЄС»?

- А) Амстердамський договір, 1997 рік
- Б) Ніщський договір, 2001 рік
- В) Маастріхський договір, 1992 рік
- Г) Римський договір, 1955 рік
- Д) немає вірної відповіді

6. Які із зазначених актів вторинного законодавства ЄС є обов'язковим до виконання країнами-членами ЄС, але потребують транспонування в національну правову систему:

- А) ревізійні договори (зміни до засновницьких договорів);
- Б) регламенти
- В) директиви
- Г) рішення і рекомендації
- Д) все крім ревізійних договорів

7. За способом стягнення мито буває:

- А) адвалерне, специфічне, комбіноване;
- Б) автономне, договірне, преференційне;
- В) номінальне, ефективне;
- Г) сезонне, антидемпінгове, компенсаційне;
- Д) постійне і змінне

8. *Тарифний виняток*– це...

- А) підвищення рівня митного обкладання товарів в міру зростання ступеня їх обробки
- Б) пільгові ставки митних зборів відносно імпорту з певних країн чи територій
- В) безмитне ввезення товарів за спеціальним рішенням Ради ЄС;
- Г) обмеження обсягу експорту певного товару;
- Д) тимчасове зниження імпорتنих або експортних мит, вживається в автономних цілях ЄС

9. *До якої групи інструментів регулювання зовнішньої торгівлі належать санітарні та фітосанітарні норми:*

- А) тарифні, кількісні
- Б) приховані, технічні
- В) приховані, кількісні
- Г) тарифні, фінансові
- Д) нетарифні, ліцензування

10. *Який індекс може свідчити про світове лідерство країни у експорті певної продукції при його значенні близькому до 100%?*

- А. індекс диверсифікації експорту
- Б. експортна квота
- В. індекс концентрації експорту
- Г. індекс Херфіндаля –Хіршмана
- Д. немає правильної відповіді

II. Дайте відповідь на запитання (максимальна оцінка за кожне питання – 3 бали):

1. Поясніть, у чому полягає взаємозв'язок між рівнем економічного розвитку країн та структурою їх зовнішньої торгівлі. Наведіть приклади. Що означає поняття структурної еластичності господарства країни?
2. Хто такий «торговий посередник»? Якими є його функції та витрати при наданні послуг посередництва у зовнішній торгівлі?
3. Поясніть механізм дії «добровільного» обмеження експорту. Чи є даний метод забороненим до використання СОТ? Чому? Чи застосовує його у своїй практиці ЄС?
4. Електронна торгівля як форма міжнародної торгівлі.
5. Інтегрований тариф ЄС, його структура і призначення.

Максимальна кількість балів: 25

10. ВЗІРЕЦЬ ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТА

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Освітньо-кваліфікаційний рівень - бакалавр

Напрямок підготовки 6.030203 – Міжнародні економічні відносини

Спеціальність: Міжнародні економічні відносини

Семестр -VII

Навчальна дисципліна: Регулювання зовнішньої торгівлі в ЄС, розрахунки та платежі у зовнішній торгівлі європейських країн

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1

1. Сутність, зміст та специфічні риси міжнародної торгівлі.
2. Інформаційно-технічне забезпечення міжнародних операцій банківських установ.
3. Загальні засади функціонування банківської системи ЄС.

Затверджено на засіданні кафедри міжнародних економічних відносин

Протокол № від «__» _____ 201X року

Завідувач кафедри _____ проф. Приходько В.П.

Екзаменатор _____ доц. Брензович К.С.

11. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ І ПРОВЕДЕННЯ МОДУЛЬНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО (СЕМЕСТРОВОГО) КОНТРОЛЮ

Організація навчального процесу в ДВНЗ «Ужгородському національному університеті» здійснюється на основі «Тимчасового положення про систему оцінювання навчальної діяльності, порядок проведення, відрахування та поновлення студентів, які навчаються за кредитно-модульною системою організації навчального процесу в УжНУ».

Дане положення розроблено на основі нормативних документів МОН України, а саме:

- "Про впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу" (наказ МОН України №774 від 30.12.2005 р.);
- "Тимчасове положення про організацію навчального процесу в кредитно-модульній системі підготовки фахівців" (наказ МОН України №48 від 23.01.2004 р.);
- "Про особливості впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу" (наказ МОН України №812 від 20.09.2004 р.);
- "Про затвердження у вищих навчальних закладах України Європейської кредитно-трансферної системи" (наказ МОН України №943 від 16.10.2009 р.);
- "Методичні рекомендації щодо запровадження Європейської кредитно-трансферної системи та її ключових документів у вищих навчальних закладах" (лист МОН України від 26.02.2010 р. №1/9-119);
- "Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти" (наказ МОН України №245 від 15.07.1996р.);
- "Положення про організацію навчального процесу у вищих закладах" (наказ МОН України №161 від 02.06.1993 р.).

Організація і проведення модульного та підсумкового (семестрового) контролю:

1. Організація навчального процесу здійснюється за кредитно-модульною-рейтинговою системою відповідно до вимог Болонської декларації.
2. Оцінювання знань студентів з кожної навчальної дисципліни здійснюється на основі результатів модульного та підсумкового контролів.
3. Під час семестру з усіх навчальних дисциплін, передбачених навчальним планом, проводяться модульні контролі, обов'язкові для всіх студентів.
4. Завдання модульного контролю повинні бути однаковими або рівноважними.
5. Письмовий компонент модульного контролю є обов'язковим та проводиться шляхом виконання контрольних завдань. Тривалість письмового компонента модульного контролю становить дві академічні години.

6. При визначенні модульної оцінки враховуються результати поточного контролю, передбачені робочою навчальною програмою.

7. До модульного контролю студент допускається завжди. Виконання контрольних завдань здійснюється студентом індивідуально, Студент може звернутися до викладача за поясненням змісту контрольного завдання.

8. Під час проведення модульного контролю студенту забороняється у будь-якій формі користуватися забороненими матеріалами (конспектами, підручниками, електронними джерелами тощо) або обмінюватися інформацією з іншими студентами, При виявленні викладачем порушення студентом встановлених правил модульного контролю, викладач усуває цього студента від проведення контролю, не перевіряє роботу студента, робить на ній відповідний запис і оцінює нулем балів.

9. Результати перевірки письмових контрольних завдань доводяться до відома студентів не пізніше ніж за два робочі дні з часу проведення модульного контролю. Студент, який не погоджується з оцінкою, має право звернутися до викладача і отримати ґрунтовне пояснення. У випадку незгоди з рішенням викладача, студент має право звернутися з письмовою апеляцією до завідувача кафедри не пізніше ніж на наступний робочий день після оголошення результатів. Викладач і завідувач кафедри у присутності декана факультету та студента повинні розглянути апеляцію протягом двох днів і прийняти остаточне рішення. У результаті апеляції оцінка студента не може бути зменшена.

10. Студент, який з поважних причин не зміг з'явитися на модульний контроль, за дозволом декана може скласти пропущений модульний контроль у визначений деканатом термін.

11. За результатами двох модульних контролів визначається підсумкова семестрова оцінка успішності студента (середній бал за два модульні контролі) з кожної навчальної дисципліни за 100-бальною шкалою. Якщо з навчальної дисципліни проводиться лише один модульний контроль, то його результат і є одночасно підсумковою (семестровою) оцінкою.

12. Студенти, які з навчальної дисципліни за семестр атестовані оцінкою "незадовільно" (35-59 балів), зобов'язані скласти підсумковий модульний контроль. Підсумковий модульний контроль можуть також скласти студенти, які бажають покращити семестрову оцінку.

13. До підсумкового модульного контролю з навчальної дисципліни не допускають студентів, які не виконали усіх видів обов'язкових робіт (лабораторних, практичних, індивідуальних: розрахунково-графічних та розрахункових робіт, рефератів тощо), передбачених робочою навчальною програмою та за результатами модульного контролю мають менше ніж 35 балів.

14. Підсумковий модульний контроль з навчальної дисципліни студент може не скласти, якщо він склав усі модульні контролі та його влаштовує підсумкова (семестрова) оцінка. Якщо студент з метою покращення оцінки виявив бажання скласти підсумковий модульний контроль, то йому для

цього надається одна спроба. При цьому підсумкова (семестрова) оцінка для таких студентів на екзамені не може бути зменшена.

15. У разі порушення студентом дисципліни при проведенні підсумкового модульного контролю екзаменатор усуває його від складання іспиту (заліку), виставляючи нуль балів і державну семестрову оцінку "незадовільно" ("незараховано").

Відповідно до наказу ректора ДВНЗ «УжНУ» №234/01-03 від 15.10.12 на всіх курсах введена нова шкала підсумкового контролю для виставлення оцінок за національною шкалою та шкалою ECTS.

Сума балів за всі види діяльності	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ECTS
	Для екзамену, курсової роботи, практики	Для заліку	
90 -100	відмінно	зараховано	A
82-89	добре		B
74-81			C
64-73	задовільно		D
60-63			E
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання	FX
0-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	F

Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою, тобто за рейтинговою накопичувальною системою. До рейтингу входить оцінювання роботи на практичних (семінарських) заняттях, поточний модульний контроль – 50 балів, підсумковий модульний контроль – 50 балів.

ДЛЯ ПОДАТОК

*Розтиражовано з готових оригінал-макетів
[ОП!]Оперативна поліграфія
м. Ужгород, вул. Корятовича, 5/7
тел.: (095) 56789-98
Тираж 100 прим.*